

इयत्ता : पहिली

विषय : गणित

(शालेय वर्ष २०२० - २१ साठी फक्त)

अ.क्र.	प्रकरण नाव / घटक नाव	पृष्ठ क्र.	कॉलम	वगळण्यात आलेला आशय तपशील	वगळलेल्या आशयाबद्दल तपशील/ अभिप्राय/ सूचना
१	एक - अनेक	५	-	संपूर्ण पान	स्वयंअध्ययन
२	फरक ओळखा	६	-	संपूर्ण पान	स्वयंअध्ययन
३	एक ते नऊचा सराव	१७	-	संपूर्ण पान	स्वयंअध्ययन
४	मोज व योग्य संख्येभोवती कर	१८	-	संपूर्ण पान	स्वयंअध्ययन
५	चित्र नीट बघ	२०	-	संपूर्ण पान	स्वयंअध्ययन
६	आपल्या सवंगड्याच्या हातात असलेली वजाबाकी कर	३७	-	संपूर्ण पान	स्वयंअध्ययन
७	सुरवंटाच्या पाठीवर क्रमाने संख्या लिही	५८	-	संपूर्ण पान	स्वयंअध्ययन
८	सर्वात लांब - सर्वात आखूड	६६	-	संपूर्ण पान	स्वयंअध्ययन
९	सर्वात उंच - सर्वात ठेंगणा	६८	-	संपूर्ण पान	स्वयंअध्ययन
१०	दूर - जवळ	७०	-	संपूर्ण पान	स्वयंअध्ययन
११	डावा - उजवा	७१	-	संपूर्ण पान	स्वयंअध्ययन

कोरोना व्याधीने आपत्तीग्रस्त 2020 -21 वर्षासाठी बदल

या शैक्षणिक वर्षात अनेक शाळा पूर्ण दिवस चालू शकणार नाहीत, शिक्षकांना अध्यापनासाठी पुरेशा तासिका मिळणार नाहीत, म्हणून पाठ्यपुस्तकातील काही मजकूर अध्यापनातून वगळण्याचे ठरले आहे. हा मजकूर पाठ्यपुस्तकात अंतर्भूत आहे, म्हणजे तो त्या विषयाच्या अभ्यासासाठी उपयोगी आहेच. पण शिकवण्यास पुरेसा वेळ नाही, म्हणून तो विद्यार्थ्यांना स्वयंअध्ययनासाठी (For self study) सोडला आहे. २०२०-२१ या वर्षाच्या परीक्षांच्यासाठी त्यावर प्रश्न येणार नाहीत. पुढील वर्षाच्या

अभ्यासासाठी किंवा स्पर्धा परीक्षांच्यासाठी, स्वयंअध्ययनास सोडलेला मजकूर उपयोगी असू शकेल. विद्यार्थ्यांनी त्याचा सवडीने अभ्यास करावा ही सूचना आहे. कोरोना व्याधीने आपत्तीग्रस्त 2020 -21 वर्षासाठी बदल या शैक्षणिक वर्षात अनेक शाळा पूर्ण दिवस चालू शकणार नाहीत, शिक्षकांना अध्यापनासाठी पुरेशा तासिका मिळणार नाहीत, म्हणून पाठ्यपुस्तकातील काही मजकूर अध्यापनातून वगळण्याचे ठरले आहे. हा मजकूर पाठ्यपुस्तकात अंतर्भूत आहे, म्हणजे तो त्या विषयाच्या अभ्यासासाठी उपयोगी आहेच. पण शिकवण्यास पुरेसा वेळ नाही, म्हणून तो विद्यार्थ्यांना स्वयंअध्ययनासाठी (For self study) सोडला आहे. २०२०-२१ या वर्षाच्या परीक्षांच्यासाठी त्यावर प्रश्न येणार नाहीत. पुढील वर्षाच्या अभ्यासासाठी किंवा स्पर्धा परीक्षांच्यासाठी, स्वयंअध्ययनास सोडलेला मजकूर उपयोगी असू शकेल. विद्यार्थ्यांनी त्याचा सवडीने अभ्यास करावा ही सूचना आहे.

प्रधानी
प्र. वि. गणित

इयत्ता : दुसरी

विषय : गणित

(शालेय वर्ष २०२० - २१ साठी फक्त)

अ.क्र.	प्रकरण नाव / घटक नाव	पृष्ठ क्र.	कॉलम	वगळण्यात आलेला आशय तपशील	वगळलेल्या आशयाबद्दल तपशील/ अभिप्राय/ सूचना
१	चला हाताळूया भौमितिक आकार	४	-	त्रिमितीय आकार, घसरणे व घरंगळणे 'करून बघ' (ओळ क्र. ७ पासून शेवटपर्यंत)	स्वयंअध्ययन
२	गंमत रेषेची	७	-	रेषा काढणे, आकार ओळखणे. संपूर्ण पान	स्वयंअध्ययन
३	चला ओळखूया भौमितिक आकृत्या	८	-	द्विमितीय आकार 'खाली काही गमतीशीर कृती ...' (ओळ क्र. ६ पासून शेवटपर्यंत)	स्वयंअध्ययन
४	संख्यांच्या जगात	९	-	१ ते १०० संपूर्ण पान	स्वयंअध्ययन
५	बेरीज बिनहातच्याची	२४	-	दोन अंकी संख्यांची बेरीज संपूर्ण पान	स्वयंअध्ययन
६	वजाबाकीने कमी करूया	२८	-	मागे मोजून वजाबाकी संपूर्ण पान	स्वयंअध्ययन
७	संख्यावाचक (मूल्यवाचक) क्रमवाचक शब्द	४४	-	क्रमवाचक शब्द 'पहिला कोण आहे ?' (ओळ क्र. ५ पासून शेवटपर्यंत)	स्वयंअध्ययन

८	मिळवू चित्रातून माहिती	४६	-	निरीक्षण व वर्गीकरण संपूर्ण पान	स्वयंअध्ययन
९	मिळवू चित्रातून माहिती	४७	-	निरीक्षण व वर्गीकरण संपूर्ण पान	स्वयंअध्ययन
१०	ओळखूया नाणी - नोटा	५७	-	चला बाजारात जाऊया (रुपयांची बेरीज) संपूर्ण पान	स्वयंअध्ययन
११	वजन करूया	६१	-	तराजूची ओळख संपूर्ण पान	स्वयंअध्ययन जादाची माहिती
१२	धारकता मोजूया	६३	-	विविध भांड्यांची धारकता संपूर्ण पान	स्वयंअध्ययन
१३	माहितीचे व्यवस्थापन	६४	-	माहितीचे संकलन संपूर्ण पान	स्वयंअध्ययन
१४	आकृतिबंध	६७	-	आकृतिबंध कृती	स्वयंअध्ययन
१५	पाढे तयार करूया	७५	-	पाढे संपूर्ण पान	स्वयंअध्ययन

कोरोना व्याधीने आपत्तीग्रस्त 2020 -21 वर्षासाठी बदल

या शैक्षणिक वर्षात अनेक शाळा पूर्ण दिवस चालू शकणार नाहीत, शिक्षकांना अध्यापनासाठी पुरेशा तासिका मिळणार नाहीत, म्हणून पाठ्यपुस्तकातील काही मजकूर अध्यापनातून वगळण्याचे ठरले आहे. हा मजकूर पाठ्यपुस्तकात अंतर्भूत आहे, म्हणजे तो त्या विषयाच्या अभ्यासासाठी उपयोगी आहेच. पण शिकवण्यास पुरेसा वेळ नाही, म्हणून तो विद्यार्थ्यांना स्वयंअध्ययनासाठी (For self study) सोडला आहे. २०२०-२१ या वर्षाच्या परीक्षांच्यासाठी त्यावर प्रश्न येणार नाहीत. पुढील वर्षाच्या अभ्यासासाठी किंवा स्पर्धा परीक्षांच्यासाठी, स्वयंअध्ययनास सोडलेला मजकूर उपयोगी असू शकेल. विद्यार्थ्यांनी त्याचा सवडीने अभ्यास करावा ही सूचना आहे.

प्र. वि. गाणे

इयत्ता : तिसरी

विषय : गणित

(शालेय वर्ष २०२० - २१ साठी फक्त)

अ.क्र.	प्रकरण नाव / घटक नाव	पृष्ठ क्र.	कॉलम	वगळण्यात आलेला आशय तपशील	वगळलेल्या आशयाबद्दल तपशील / अभिप्राय / सूचना
१	भौमितिक आकृत्यांची ओळख	१	-	द्विमितीय आकार संपूर्ण पान	स्वयंअध्ययन
२	संख्याज्ञान	५	-	१ ते ९९ संपूर्ण पान	स्वयंअध्ययन
३	संख्याज्ञान	१४	-	चढता - उतरता क्रम 'संख्यांचा चढता क्रम व उतरता क्रम' (ओळ क्र. २१ पासून शेवटपर्यंत)	स्वयंअध्ययन
४	बेरीज : बिनहातच्याची	२०	-	तीन अंकी संख्यांची बेरीज : उभी व आडवी मांडणी संपूर्ण पान	स्वयंअध्ययन
५	वजाबाकी : बिनहातच्याची	२३	-	तीन अंकी संख्यांची बेरीज : उभी व आडवी मांडणी संपूर्ण पान	स्वयंअध्ययन
६	गुणाकार	२८	-	७, ८, ९ चा पाढा ७, ८, ९ चा पाढा (ओळ क्र. १ ते ओळ क्र. १२)	स्वयंअध्ययन
७	गुणाकार	२९	-	गुणाकार सारणी	स्वयंअध्ययन

				'खालील सारणीत...' (ओळ क्र. १ ते ओळ क्र. १४)	
८	गुणाकार	३०	-	चित्रांवरून उदाहरणे संपूर्ण पान	स्वयंअध्ययन ऑनलाईन अभ्यास
९	नाणी व नोटा	३३	-	नोटांचे मूल्य संपूर्ण पान	स्वयंअध्ययन ऑनलाईन अभ्यास
१०	मापन	३८	-	लांबी 'खालील मोजणीचा अंदाज करा...' (ओळ क्र. १५ पासून शेवटपर्यंत)	स्वयंअध्ययन
११	मापन	४२	-	आकारमान व धारकता 'खालील बाबींसाठी तुमच्या घरी...' (ओळ क्र. १३ पासून शेवटपर्यंत)	स्वयंअध्ययन
१२	आकृतिबंध	४४	-	आकृतिबंध पूर्ण करणे संपूर्ण पान	स्वयंअध्ययन ऑनलाईन अभ्यास
१३	आकृतिबंध	४६	-	फरशांची जुळणी संपूर्ण पान	स्वयंअध्ययन
१४	वजाबाकी : हातच्याची	५८	-	वजाबाकी : उभी मांडणी 'वजाबाकी करा' (ओळ क्र. १९ पासून शेवटपर्यंत)	स्वयंअध्ययन
१५	गुणाकार	६२	-	चौकट पद्धत (२ अंकी x १ अंकी) 'चौकटींचा उपयोग करून' (ओळ क्र. १८ पासून शेवटपर्यंत)	स्वयंअध्ययन
१६	गुणाकार	६३	-	चौकट पद्धत (२ अंकी x २ अंकी)	स्वयंअध्ययन

				'गुणाकार करा' (ओळ क्र. ९ पासून शेवटपर्यंत)	
१७	दिनदर्शिका	७७	-	पूर्ण वर्षात वय मोजणे संपूर्ण पान	स्वयंअध्ययन
१८	अपूर्णांक	८०	-	पूर्ण, अर्धा आणि पाव भाग 'खालील चित्रांमधील पाव भाग रंगवा' (ओळ क्र. ७ पासून शेवटपर्यंत)	स्वयंअध्ययन

कोरोना व्याधीने आपत्तीग्रस्त 2020 -21 वर्षासाठी बदल

या शैक्षणिक वर्षात अनेक शाळा पूर्ण दिवस चालू शकणार नाहीत, शिक्षकांना अध्यापनासाठी पुरेशा तासिका मिळणार नाहीत, म्हणून पाठ्यपुस्तकातील काही मजकूर अध्यापनातून वगळण्याचे ठरले आहे. हा मजकूर पाठ्यपुस्तकात अंतर्भूत आहे, म्हणजे तो त्या विषयाच्या अभ्यासासाठी उपयोगी आहेच. पण शिकवण्यास पुरेसा वेळ नाही, म्हणून तो विद्यार्थ्यांना स्वयंअध्ययनासाठी (For self study) सोडला आहे. २०२०-२१ या वर्षाच्या परीक्षांच्यासाठी त्यावर प्रश्न येणार नाहीत. पुढील वर्षाच्या अभ्यासासाठी किंवा स्पर्धा परीक्षांच्यासाठी, स्वयंअध्ययनास सोडलेला मजकूर उपयोगी असू शकेल. विद्यार्थ्यांनी त्याचा सवडीने अभ्यास करावा ही सूचना आहे.

प्र. वि. गाणे

इयत्ता : चौथी
विषय : गणित
(शालेय वर्ष २०२० - २१ साठी फक्त)

अ.क्र.	प्रकरण नाव / घटक नाव	पृष्ठ क्र.	कॉलम	वगळण्यात आलेला आशय तपशील	वगळलेल्या आशयाबद्दल तपशील/ अभिप्राय/ सूचना
१	1. भौमितिक आकृत्या	6	-	भौमितिक आकृत्या : शिरोबिंदू, बाजू, खालील आकृत्याचे निरीक्षण करून तक्ता पूर्ण करा. (वरून ओळ 1 ते 6) (संपूर्ण तक्ता)	स्वयंअध्ययन
२	2. संख्याज्ञान	7	-	तीन अंकी संख्या :उजळणी (खालील उदाहरणे सोडवा) वरून ओळ 1 ते 13	स्वयंअध्ययन
३	3. बेरीज	18	-	उजळणी (वरून ओळ 1 ते 12)	स्वयंअध्ययन
४	4. वजाबाकी	23	-	उजळणी (वरून ओळ 1 ते 18)	स्वयंअध्ययन
५	5. गुणाकार :भाग 1	29	-	उजळणी (वरून ओळ 1 ते 16)	स्वयंअध्ययन
६	6. भागाकार : भाग 1	32	-	उजळणी: वरून ओळ 1 ते 20 आणि शेवटचा तक्ता(संपूर्ण पृष्ठ)	स्वयंअध्ययन
७	8. कालमापन	43	-	घड्याळवाचन :उजळणी: संपूर्ण पृष्ठ	स्वयंअध्ययन
		45	-	दिनदर्शिका :उजळणी वरून ओळ 1 ते 9	स्वयंअध्ययन
८	9. शाब्दिक उदाहरणे , बेरीज -वजाबाकी	47	-	स्वाध्याय उदा .2 व 5	स्वयंअध्ययन
		48	-	स्वाध्याय उदा . 3	स्वयंअध्ययन
		49	-	स्वाध्याय उदा .4	स्वयंअध्ययन
		50	-	स्वाध्याय उदा 1 मधील 4, 5 व 7	स्वयंअध्ययन

९	12.परिमिती व क्षेत्रफळ	71	-	स्वाध्याय उदा. 1 मधील उपप्रश्न 4	स्वयंअध्ययन
१०	13.गुणाकार भाग -2	77	-	स्वाध्याय उदा . 7, 8	स्वयंअध्ययन

कोरोना व्याधीने आपत्तीग्रस्त 2020 -21 वर्षासाठी बदल

या शैक्षणिक वर्षात अनेक शाळा पूर्ण दिवस चालू शकणार नाहीत, शिक्षकांना अध्यापनासाठी पुरेशा तासिका मिळणार नाहीत, म्हणून पाठ्यपुस्तकातील काही मजकूर अध्यापनातून वगळण्याचे ठरले आहे. हा मजकूर पाठ्यपुस्तकात अंतर्भूत आहे, म्हणजे तो त्या विषयाच्या अभ्यासासाठी उपयोगी आहेच. पण शिकवण्यास पुरेसा वेळ नाही, म्हणून तो विद्यार्थ्यांना स्वयंअध्ययनासाठी (For self study) सोडला आहे. २०२०-२१ या वर्षाच्या परीक्षांच्यासाठी त्यावर प्रश्न येणार नाहीत. पुढील वर्षाच्या अभ्यासासाठी किंवा स्पर्धा परीक्षांच्यासाठी, स्वयंअध्ययनास सोडलेला मजकूर उपयोगी असू शकेल. विद्यार्थ्यांनी त्याचा सवडीने अभ्यास करावा ही सूचना आहे.

प्र. वि. माणे

इयत्ता : पाचवी

विषय : गणित

(शालेय वर्ष २०२० - २१ साठी फक्त)

अ.क्र.	प्रकरण नाव / घटक नाव	पृष्ठ क्र.	कॉलम	वगळण्यात आलेला आशय तपशील	वगळलेल्या आशयाबद्दल तपशील/ अभिप्राय/ सूचना
1	2. संख्याज्ञान	3	-	उजळणी, उदाहरणसंग्रह.2संपूर्ण पृष्ठ	स्वयंअध्ययन
		8	-	उदाहरणसंग्रह6 : 2. मधील उदा.3 व 4	स्वयंअध्ययन
2	3.बेरीज व वजाबाकी	10	-	बेरीज -उजळणी, उदाहरणसंग्रह 7(वरून ओळ 1 ते 9)	स्वयंअध्ययन
		11	-	उदाहरणसंग्रह 8 : उदा. 5,6 व 9	स्वयंअध्ययन
		11	-	उदाहरणसंग्रह 9 : उदा .4व 5व वजाबाकी उजळणी	स्वयंअध्ययन
		12	-	उदाहरणसंग्रह 10 : संपूर्ण उदाहरणसंग्रह	स्वयंअध्ययन
		13	-	उदाहरणसंग्रह 12 : उदा .4	स्वयंअध्ययन
3	4. गुणाकार व भागाकार	16	-	उदाहरणसंग्रह 14 : उदा .3,5,6,10	स्वयंअध्ययन
4	5. अपूर्णांक	26	-	उदाहरणसंग्रह 19 : उदा.3,6,7,8,11,13	स्वयंअध्ययन
		27	-	उदाहरणसंग्रह 20 : उदा.2,3,4,7,9	स्वयंअध्ययन
		28	-	उदाहरणसंग्रह 21 : उदा.2,3,4,5	स्वयंअध्ययन
		32	-	उपक्रम संपूर्ण पृष्ठ	स्वयंअध्ययन
		33	-	चतुर कवी संपूर्ण पृष्ठ	स्वयंअध्ययन
5	6.कोन	34	-	उजळणी (वरून ओळ क्र.1 ते 4)	स्वयंअध्ययन

		39	-	उपक्रम - घडी पद्धतीने काटकोन (वरून ओळ क्र.1 ते 8)	स्वयंअध्ययन
6	7. वर्तुळ	41	-	त्रिज्या, जीवा, व्यास, वर्तुळ काढणे - संपूर्ण पृष्ठ	स्वयंअध्ययन
		43	-	पडताळा -2 संपूर्ण	स्वयंअध्ययन
7	8. विभाज्य आणि विभाजक	51	-	मूळसंख्या शोधण्याची आणखी एक रीत	स्वयंअध्ययन
8	10. कालमापन	59	-	उदाहरणसंग्रह43 : संपूर्ण उदाहरणसंग्रह	स्वयंअध्ययन
9	11.मापनावरील उदाहरणे	66,67	-	उदाहरणसंग्रह47 : उदा.10,14,15,19	स्वयंअध्ययन
		67	-	उपक्रम	स्वयंअध्ययन
10	12. परिमिती व क्षेत्रफळ	68	-	परिमिती : उजळणी, उदाहरणसंग्रह48 : संपूर्ण पृष्ठ	स्वयंअध्ययन
		69	-	उदाहरणसंग्रह48 : उदा.2	स्वयंअध्ययन
		70	-	उदाहरणसंग्रह49 : उदा.5,7,8	स्वयंअध्ययन
		71	-	क्षेत्रफळ : उजळणी (खालून ओळ क्र.1 ते 3)	स्वयंअध्ययन
		72	-	याप्रमाणे इतर ... हे लक्षात घ्या (वरून ओळ 1 ते 27) चौरसाच्या क्षेत्रफळाचे सूत्र ... येतो (खालून ओळ 1 ते 7)	स्वयंअध्ययन
		73	-	(2)5 सेमी...लक्षात घ्या पर्यंत (वरून ओळ क्र.1 व 2)	स्वयंअध्ययन
		74	-	शोधा म्हणजे सापडेल संपूर्ण चौकट	स्वयंअध्ययन
11	13.त्रिमितीय वस्तू व घडणी	77,78	-	घडणी दोन्ही संपूर्ण पृष्ठे	स्वयंअध्ययन
12	14.चित्रालेख	79	-	तक्त्यासह वरून ओळी 1 ते 13	स्वयंअध्ययन
		82	-	संपूर्ण पृष्ठ	स्वयंअध्ययन

कोरोना व्याधीने आपत्तीग्रस्त 2020 -21 वर्षासाठी बदल

या शैक्षणिक वर्षात अनेक शाळा पूर्ण दिवस चालू शकणार नाहीत, शिक्षकांना अध्यापनासाठी पुरेशा तासिका मिळणार नाहीत, म्हणून पाठ्यपुस्तकातील काही मजकूर अध्यापनातून वगळण्याचे ठरले आहे. हा मजकूर पाठ्यपुस्तकात अंतर्भूत आहे, म्हणजे तो त्या विषयाच्या अभ्यासासाठी उपयोगी आहेच. पण शिकवण्यास पुरेसा वेळ नाही, म्हणून तो विद्यार्थ्यांना स्वयंअध्ययनासाठी (For self study) सोडला आहे. २०२०-२१ या वर्षाच्या परीक्षांच्यासाठी त्यावर प्रश्न येणार नाहीत. पुढील वर्षाच्या अभ्यासासाठी किंवा स्पर्धा परीक्षांच्यासाठी, स्वयंअध्ययनास सोडलेला मजकूर उपयोगी असू शकेल. विद्यार्थ्यांनी त्याचा सवडीने अभ्यास करावा ही सूचना आहे.

प्र. वि. गणेश

इयत्ता : सहावी

विषय : गणित

(शालेय वर्ष २०२० – २१ साठी फक्त)

अ.क्र.	प्रकरण नाव / घटक नाव	पृष्ठ क्र.	कॉलम	वगळण्यात आलेला आशय तपशील	वगळलेल्या आशयाबद्दल तपशील/ अभिप्राय/ सूचना
1	भूमितीतील मूलभूत संबोध	2	-	हे करून पाहा कृती क्र. 2 (खालून ओळ क्र 4 व 5)	स्वयंअध्ययन
		5	-	ICT Tools or Links	For online study
		5	-	थोडी गंमत. (खालून ओळ क्र. 1 ते 9)	जादाची माहिती
2	कोन	6	-	जरा आठवूया, हे करून पाहा. (पूर्ण पान)	स्वयंअध्ययन
		9	-	जरा आठवूया, जाणून घेऊया ,हे करून पाहा .(पूर्ण पान)	स्वयंअध्ययन
		10	-	(2)दिलेल्या कोनाच्या मापाएवढे.....अंतर कंपासमध्ये घ्या.(खालून ओळ क्र 1 ते 13)	स्वयंअध्ययन
		11	-	कंपासमधील अंतर.....तपासून घ्या .(वरून ओळ क्र.1 ते 7)	स्वयंअध्ययन
		11	-	हे करून पाहा 1 व 2	स्वयंअध्ययन
		11	-	ICT Tools or Links	For online study
3	पूर्णांक संख्या	12	-	जरा आठवूया (वरून ओळ क्र.1 ते 4)	स्वयंअध्ययन
		14	-	गणित माझा सोबती :दोन्ही स्तंभ चित्रासहीत (वरून ओळ क्र.5 ते 8)	स्वयंअध्ययन
		15	-	गणित माझा सोबती :मैदानावर इसवी .....वय किती असेल ? (खालून ओळ क्र.1 ते 6)	स्वयंअध्ययन
		16	-	विद्यार्थ्यांने कालरेषेवर.....शतकामध्ये दाखवाव्यात.(वरून ओळ क्र.1 ते 4)	स्वयंअध्ययन

		20	-	पूर्णाकाचा खेळ (खालून ओळ क्र.1 ते 9)	जादाची माहिती
4	अपूर्णावरील क्रिया	21	-	जरा आठवूया	स्वयंअध्ययन
		26	-	सरावसंच 12 मधील 1.गुणाकार करा: (v) ते (viii) उदाहरणे	स्वयंअध्ययन
		28	-	रामानुजन चौरस	जादाची माहिती
		29	-	जरा आठवूया	स्वयंअध्ययन
5	दशांश अपूर्णांक	32	-	सरावसंच 15 मधील 2 मधील 4 व 6 उदाहरण	स्वयंअध्ययन
		32	-	सरावसंच 15 मधील 3 मधील 3 व 5 उदाहरण	स्वयंअध्ययन
		34	-	गणिती गंमत(खालून ओळ क्र.1 ते 9)	जादाची माहिती
		35	-	जरा आठवूया :शेजारील चित्राचे .....कशी दाखवता येईल.(पूर्ण पान)	स्वयंअध्ययन
6	स्तंभालेख	39	-	उदाहरण क्र.3,5,6,7	स्वयंअध्ययन
		39	-	ICT Tools or Links	For online study
		40 ते 42	-	पूर्ण प्रकरण	स्वयंअध्ययन
7	सममिती	40 ते 42	-	पूर्ण प्रकरण	स्वयंअध्ययन
8	विभाज्यता	43	-	जरा आठवूया	स्वयंअध्ययन
9	मसावी -लसावी	47	-	उदा.दुकानात.....धान्य भरता येईल(वरून ओळ क्र.1 ते 11)	स्वयंअध्ययन
		47	-	सरावसंच 24 : 1 मधील उदा.क्र.6 ते 10	स्वयंअध्ययन
		50	-	सरावसंच 25 : 1 मधील उदा.क्र.4 व 5 आणि 2 मधील उदा.क्र.3	स्वयंअध्ययन
		50	-	गणिती कोडे (खालून ओळ क्र.1 ते 9)	जादाची माहिती
10	समीकरणे	55	-	सरावसंच 27 : 4 मधील उदा.क्र.4,6,7,8	स्वयंअध्ययन
11	गुणोत्तर व प्रमाण	57	-	हे करून पाहा (खालून ओळ क्र.1 ते 8)	स्वयंअध्ययन

		59	-	सरावसंच 28 : 1 मधील उदा.क्र.4 ते 6	स्वयंअध्ययन
		59	-	सरावसंच 28 मधील उदा.क्र.4 व 5	स्वयंअध्ययन
		60	-	सरावसंच 29 मधील उदा.क्र.3,4,8,9	स्वयंअध्ययन
12	शेकडेवारी	63	-	उदा.खटाव .....प्रमाण जास्त आहे.(वरून ओळ क्र.1 ते 13)	स्वयंअध्ययन
		64	-	सरावसंच 30 मधील उदा.क्र.4 ते 6	स्वयंअध्ययन
		64	-	गणिती गंमत	जादाची माहिती
13	नफा -तोटा	67	-	सरावसंच 31 मधील उदा.क्र.3,4,7	स्वयंअध्ययन
		69	-	सरावसंच 32 मधील उदा.क्र.3 व 6	स्वयंअध्ययन
		69	-	जाणून घेऊया:शेकडा नफा ,शेकडा तोटा:नफा किंवा .....10 रुपये असतो.	स्वयंअध्ययन
		70 ते 72	-	पान क्र.70 ते 72 पूर्ण भाग	स्वयंअध्ययन
14	बँक व सरळव्याज	74	-	आर्थिक व्यवहार व उपक्रम (पूर्णपान)	स्वयंअध्ययन
		76	-	सरावसंच 35 मधील उदा.क्र.3 व 4	स्वयंअध्ययन
15	त्रिकोण व त्रिकोणाचे गुणधर्म	78	-	हे करून पाहा (खालून ओळ क्र 1 व 2)	स्वयंअध्ययन
		79	-	हे करून पाहा :कृती क्र.2एक त्रिकोणाकृती कागद .....हा गुणधर्म अनुभवा. (वरून ओळ क्र 7 ते 10)	स्वयंअध्ययन
16	चौकोन	83	-	हे करून पाहा :दोन त्रिकोणाकृती .....असे समजू (खालून ओळ क्र 1 ते 2)	स्वयंअध्ययन
		84	-	आकृतीत....बेरीज किती होईल ? (वरून ओळ क्र.1 ते 3)	स्वयंअध्ययन
		85	-	हे करून पाहा:वर्गातील चार ....नावे लिहा. (खालून ओळ क्र 6 ते 9)	स्वयंअध्ययन
		86	-	ICT Tools or Links	For online study

		86	-	कापरेकर संख्या(खालून ओळ क्र 1 ते 12)	जादाची माहिती
		87	-	(1)गुण्याचा उपयोग करून(खालून ओळ क्र.1 ते 8)	स्वयंअध्ययन
		88	-	(2)कोनमापकाचा वापर करून (वरून ओळ क्र.1 ते 11)	स्वयंअध्ययन
		89	-	सरावसंच 39 मधील उदा.क्र.3	स्वयंअध्ययन
		89	-	रेषेबाहेरील बिंदूतून रेषेला लंब काढणे (1) कागदाला घड्या घालून (2) गुण्याचा उपयोग करून (वरून ओळ क्र.7 ते 23)	स्वयंअध्ययन
17	भौमितिक रचना	90	-	गुण्या रेषेवर.....हे तपासा (वरून ओळ क्र.1 ते 4)	स्वयंअध्ययन
		91	-	हे करून पाहा :एक आयताकृती .....असे दिसून येईल.	स्वयंअध्ययन
		92	-	सरावसंच 40 मधील उदा.क्र.4	स्वयंअध्ययन
		92	-	कार्ल गाऊसची युक्ती (खालून ओळ क्र.1 ते15)	जादाची माहिती

कोरोना व्याधीने आपत्तीग्रस्त 2020 -21 वर्षासाठी बदल

या शैक्षणिक वर्षात अनेक शाळा पूर्ण दिवस चालू शकणार नाहीत, शिक्षकांना अध्यापनासाठी पुरेशा तासिका मिळणार नाहीत, म्हणून पाठ्यपुस्तकातील काही मजकूर अध्यापनातून वगळण्याचे ठरले आहे. हा मजकूर पाठ्यपुस्तकात अंतर्भूत आहे, म्हणजे तो त्या विषयाच्या अभ्यासासाठी उपयोगी आहेच. पण शिकवण्यास पुरेसा वेळ नाही, म्हणून तो विद्यार्थ्यांना स्वयंअध्ययनासाठी (For self study) सोडला आहे. २०२०-२१ या वर्षाच्या परीक्षांच्यासाठी त्यावर प्रश्न येणार नाहीत. पुढील वर्षाच्या अभ्यासासाठी किंवा स्पर्धा परीक्षांच्यासाठी, स्वयंअध्ययनास सोडलेला मजकूर उपयोगी असू शकेल. विद्यार्थ्यांनी त्याचा सवडीने अभ्यास करावा ही सूचना आहे.

प्र. वि. गणेश

इयत्ता : सातवी

विषय : गणित

(शालेय वर्ष २०२० – २१ साठी फक्त)

अ.क्र.	प्रकरण नाव / घटक नाव	पृष्ठ क्र.	कॉलम	वगळण्यात आलेला आशय तपशील	वगळलेल्या आशयाबद्दल तपशील / अभिप्राय / सूचना
1	1. भौमितिक रचना	2	-	अधिक माहितीसाठी	ज्यादाची माहिती
		5	-	जरा डोके चालवा (खालून ओळ 1 ते 6)	स्वयंअध्ययन
		7	-	अधिक माहितीसाठीची चौकट	ज्यादाची माहिती
		10	-	ICT Tools or links ची चौकट	ऑनलाईन अभ्यास
2	3. मसावि लसावि	18	-	अधिक माहितीसाठीची चौकट	स्वयंअध्ययन
		19	-	जरा आठवूया (खालून ओळ 1 ते 5)	स्वयंअध्ययन
3	4. कोन व कोनांच्या जोड्या	29	-	उपक्रम वरून 15 वी ओळ	स्वयंअध्ययन
		33	-	ICT Tools or links ची चौकट	ऑनलाईन अभ्यास
4	5 . परिमेय संख्या व त्यांवरील क्रिया	38	-	अधिक माहितीसाठीची चौकट	ज्यादाची माहिती
		40	-	चला, चर्चा करूया (खालून ओळ 1 व 2)	स्वयंअध्ययन
5	6. घातांक	48	-	गणित माझा सोबती : विज्ञानात , खगोलशास्त्रात	ज्यादाची माहिती
		50	-	अधिक माहितीसाठी (भागाकार पध्दतीने वर्गमूळ) संपूर्ण चौकट	ज्यादाची माहिती
6	7. जोड स्तभांलेख	53	-	गणित माझा सोबती वर्तमानपत्र ...सादरीकरण व त्या खालील आकृत्या	स्वयंअध्ययन
		53	-	ICT Tools or links ची चौकट	ऑनलाईन अभ्यास
		54	-	गणिती गमंत ची चौकट(खालून ओळ 3 ते 8)	ज्यादाची माहिती

7	9. समप्रमाण व व्यस्तप्रमाण	63	-	उपक्रम	स्वयंअध्ययन
8	10. बँक व सरळव्याज	70	-	उपक्रम	स्वयंअध्ययन
		74	-	उपक्रम	स्वयंअध्ययन
9	11. वर्तुळ	75	-	जरा आठवू या कृती I, II, III	स्वयंअध्ययन
		79	-	ICT Tools or links ची चौकट	ऑनलाईन अभ्यास
10	12. परिमिती व क्षेत्रफळ	81	-	कृती I, II वरून ओळ 6 ते 12	स्वयंअध्ययन
		८६	-	गणिती गमंत ची चौकट	ज्यादाची माहिती
	13. पायथागोरसचा सिद्धांत	88	-	पायथागोरसच्या सिद्धांताचा पडताळा वरून ओळ 8 ते 22	स्वयंअध्ययन
		89	-	पायथागोरसच्या सिद्धांताचा पडताळा वरून ओळ 1 ते 6	स्वयंअध्ययन
		89	-	कृती : वरून ओळ 10 ते 13	स्वयंअध्ययन
11	15. सांख्यिकी	96	-	उपक्रम	स्वयंअध्ययन
		98	-	आई आणि प्रिया मधील संवाद वगळावा (खालून ओळ 1 ते 13 दोन्ही स्तंभ)	ज्यादाची माहिती

कोरोना व्याधीने आपत्तीग्रस्त 2020 -21 वर्षासाठी बदल

या शैक्षणिक वर्षात अनेक शाळा पूर्ण दिवस चालू शकणार नाहीत, शिक्षकांना अध्यापनासाठी पुरेशा तासिका मिळणार नाहीत, म्हणून पाठ्यपुस्तकातील काही मजकूर अध्यापनातून वगळण्याचे ठरले आहे. हा मजकूर पाठ्यपुस्तकात अंतर्भूत आहे, म्हणजे तो त्या विषयाच्या अभ्यासासाठी उपयोगी आहेच. पण शिकवण्यास पुरेसा वेळ

नाही, म्हणून तो विद्यार्थ्यांना स्वयंअध्ययनासाठी (For self study) सोडला आहे. २०२०-२१ या वर्षाच्या परीक्षांच्यासाठी त्यावर प्रश्न येणार नाहीत. पुढील वर्षाच्या अभ्यासासाठी किंवा स्पर्धा परीक्षांच्यासाठी, स्वयंअध्ययनास सोडलेला मजकूर उपयोगी असू शकेल. विद्यार्थ्यांनी त्याचा सवडीने अभ्यास करावा ही सूचना आहे.

सुधागो
प्र. वि. गणेश

इयत्ता : आठवी

विषय : गणित

(शालेय वर्ष २०२० - २१ साठी फक्त)

अ.क्र.	प्रकरण नाव / घटक नाव	पृष्ठ क्र.	कॉलम	वगळण्यात आलेला आशय तपशील	वगळलेल्या आशयाबद्दल तपशील / अभिप्राय / सूचना
1	1. परिमेय व अपरिमेय संख्या	1	-	जरा आठवू या, जाणून घेऊया (पूर्ण पान)	स्वयंअध्ययन
		2	-	वरून ओळ 1 ते 3 व सरावसंच 1.1	स्वयंअध्ययन
		6	-	उदाहरण 2 व 3 (ओळ क्र.14)	स्वयंअध्ययन
2	2. समांतर रेषा व छेदीका	9	-	समांतर रेषा व छेदीका यांच्यामुळे होणारे कोन व त्यांचे गुणधर्म, 'चला, चर्चा करूया' (पूर्ण पृष्ठ)	स्वयंअध्ययन
		12	-	उदाहरण क्र.5 अधिक माहितीसाठीची चौकट	स्वयंअध्ययन ज्यादाची माहिती
		13	-	रीत II : रचनेच्या पायऱ्या....ला समांतर आहे. (वरून ओळ क्र.1 ते 7)	स्वयंअध्ययन
3	3.घातांक व घनमूळ	14	-	जरा आठवूया (वरून ओळ 1 ते 11)	स्वयंअध्ययन
		17	-	जरा डोके चालवा ची चौकट	ज्यादाची माहिती
4	4. त्रिकोणाचे शिरोलंब व मध्यगा	21	-	'चला, चर्चा करूया' (खालून ओळ क्र.1 ते 4)	स्वयंअध्ययन
		22	-	हे करून पाहा चौकट	स्वयंअध्ययन
5	5. विस्तार सूत्रे	23	-	वरून ओळ क्र.5 ते 10(उदा.1 ते 5)	स्वयंअध्ययन
		25	-	कृती	स्वयंअध्ययन
6.	6. बैजिक राशींचे अवयव	30	-	सोडविलेले उदाहरण 4(वरून ओळ 6 ते 11)	स्वयंअध्ययन
		30	-	सरावसंच 6 .1 उदा. 6, 7, 8, 9	स्वयंअध्ययन

		33	-	सरावसंच 6.4 उदा .7, 8	स्वयंअध्ययन
7	7.चलन	36	-	सरावसंच 7.1 मधील उदा. 4	स्वयंअध्ययन
		39	-	सरावसंच 7.2 मधील उदा 5,6	स्वयंअध्ययन
		40	-	सरावसंच 7.3 मधील उदा .1	स्वयंअध्ययन
		41	-	जरा आठवू या (वरून ओळ 1 ते 6)	स्वयंअध्ययन
8	8. चौकोन रचना व प्रकार	50	-	सरावसंच 8.3मधील उदा 4,5,6	स्वयंअध्ययन
		51	-	जरा आठवूया , 'चला, चर्चा करूया' (वरून ओळ 1 ते 10)	स्वयंअध्ययन
9	9. सूट व कमिशन	52	-	अधिक माहितीसाठी ची चौकट	ज्यादाची माहिती
		53	-	सोडवून दिलेले उदा.3 पूर्ण	स्वयंअध्ययन
		55	-	सरावसंच 9.1मधील उदा 5,7	स्वयंअध्ययन
		59-60	-	संकीर्णप्रश्न संग्रह 1 : 59 व 60 पूर्ण पृष्ठ	स्वयंअध्ययन
11	10. बहुपदीचा भागाकार	61	-	जरा आठवूया (वरून ओळ 1 ते 7)	स्वयंअध्ययन
		63	-	सोडविलेले उदाहरण 3,4	स्वयंअध्ययन
		64	-	सरावसंच 10.1 मधील उदा 7,8,9,10	स्वयंअध्ययन
		66	-	सरावसंच 10.2 मधील उदा 2,3	स्वयंअध्ययन
12	11.सांख्यिकी	70	-	सरावसंच 11.1 मधील उदा 4	स्वयंअध्ययन
		72	-	सरावसंच 11.2 मधील उदा 4	स्वयंअध्ययन
13	12.एकचल समीकरणे	75	-	(वरून ओळ क्र.11 ते 17)	स्वयंअध्ययन
		77	-	सरावसंच 12.1मधील प्रश्न 1 मधील उदा. 4	स्वयंअध्ययन
		77	-	सरावसंच 12.1मधील प्रश्न 2 मधील उदा. 3,7,8,11	स्वयंअध्ययन

		80	-	सरावसंच 12.2 मधील उदा.7,8,9,10	स्वयंअध्ययन
14	13. त्रिकोणांची एकरूपता	81	-	जरा आठवूया (वरून ओळ क्र.1 ते 10)	स्वयंअध्ययन
		86	-	अधिक माहितीसाठी ची चौकट	ज्यादाची माहिती
15	14. चक्रवाढ व्याज	90	-	अधिक माहितीसाठी ची चौकट	ज्यादाची माहिती
		90	-	उपक्रम (खालून ओळ क्र.1 ते 2)	स्वयंअध्ययन
		93	-	सरावसंच 14.2 मधील उदा.6, 7, 8, 9, 10	स्वयंअध्ययन

कोरोना व्याधीने आपत्तीग्रस्त 2020 -21 वर्षासाठी बदल

या शैक्षणिक वर्षात अनेक शाळा पूर्ण दिवस चालू शकणार नाहीत, शिक्षकांना अध्यापनासाठी पुरेशा तासिका मिळणार नाहीत, म्हणून पाठ्यपुस्तकातील काही मजकूर अध्यापनातून वगळण्याचे ठरले आहे. हा मजकूर पाठ्यपुस्तकात अंतर्भूत आहे, म्हणजे तो त्या विषयाच्या अभ्यासासाठी उपयोगी आहेच. पण शिकवण्यास पुरेसा वेळ नाही, म्हणून तो विद्यार्थ्यांना स्वयंअध्ययनासाठी (For self study) सोडला आहे. २०२०-२१ या वर्षाच्या परीक्षांच्यासाठी त्यावर प्रश्न येणार नाहीत. पुढील वर्षाच्या अभ्यासासाठी किंवा स्पर्धा परीक्षांच्यासाठी, स्वयंअध्ययनास सोडलेला मजकूर उपयोगी असू शकेल. विद्यार्थ्यांनी त्याचा सवडीने अभ्यास करावा ही सूचना आहे.

अधीने
प्र. वि. माणिस